

העונה ה-28 | 2011/12

אחרי גירוש ספרד

הקאמרה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטע הישראלית ירושלים

מייסד ומנהל מוסיקלי: אבנר בירון

מלחין בית: יוסף ברדנשווילי

חברי התזמורת

כינור ראשון	כינור שני	ויולה	צ'לו	קונטרבאס	אבוב	בסון
ארנולד קוביליאנסקי*	נטלי שר*	מיכאל פלסקוב*	צבי אורליאנסקי*	דמיטרי רזנצוויג*	מוקי זוהר*	מאוריצי פאז*
מיכאל בויאנר	דניס גרסי	דורון אלפרין	יפים אייזנשטד*	גנאדי ליטבין	אורי מירז	קריסטיונס גריגס
פאבל גלגנוב	זינה לוין	מיכאל יאבקר	מרינה כץ*			
רומן יוסופוב	קרן ליפקר	בוריס רימר	אלכסנדר סינלניקוב	חליל		חצוצרה
כרמלה ליימן	מיכאל קונצביץ'	אנדריי שפלינקוב		אסתי רופא*		מרט גורביץ'
אטיין מנרי	אדוארד רזניק					
סופיה קירסנובה**						

נגנים אורחים: אבנר גייגר, חליל; אילן שול, סמיון אוסיטיאנסקי, קלרינט; רות ורון, מייקל סלטקין, קרן יער; דימה לויטס, חצוצרה; קרן פנפיומן-זהבי, טימפני

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

פרופ' רות ארנון*, יו"ר	יעקב אייזנר*	אלי אייל	ד"ר חנן אלון	פרופ' מנחם פיש*	דיוויד קינדלר*	פרופ' אורי קרשון	ברוך שלו*
יחזקאל אלרון*	שמשון ארד	פרופ' אבי בן בסט	פרופ' בני גייגר*	משה וידמן*	שרה זלקינד	ניסים לוי	הדווה פוגל*
בני גל-עד*	עו"ד יאיר גרין*	רוברט דרייק	פרופ' משה הדני*				

הצוות האדמיניסטרטיבי

מנהל כללי: בן ציון שירה	מנהלת שיווק: תמר אומנסקי	מנהל במה: ואלרי אקסיונוב	העוגב, שנבנה ע"י גדעון שמיר, והטימפני הועמדו לרשות התזמורת באדיבות קרן התרבות אמריקה-ישראל
מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ'	מכירות: דגן פדר	יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן	
מפיק: ליאור דודי	מזכירות: מירב פרחי	הנהלת חשבונות: שרית יצחקי	

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים | טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות | הקרן לירושלים
קרן מרק ריץ' | טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ | ומסתייעת בתורמים שונים.

2011 / 2012

אחרי גירוש ספרד

אריאל צוקרמן מנצח
מריסה מרטינס (ספרד) מצוֹ-סופרן

נאוה סהר סופרן
צבי נתנאל קונטרטה-טנור
משה הס טנור
קדם ברגר בריתון
פיטר סימפסון בריתון
האנסמבל הקולי החדש
מנהל מוסיקלי: יובל בן עוזר

כרמיאל / היכל התרבות

יום ה', 3.5.12 בשעה 20:30

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 4.5.12 בשעה 13:00
מוצאי שבת, 5.5.12 בשעה 21:00
יום א', 6.5.12 בשעה 20:30

טבריה / היכל התרבות יד שטרית

יום ב', 7.5.12 בשעה 20:30

ירושלים / אולם ימק"א

יום ג', 8.5.12 בשעה 20:30

פליקס מנדלסון-ברתולדי (1847-1809)
סימפוניה לכלי קשת מס' 12 בסול מינור

אלברטו חמסי (1896-1975)
שירי עם בלדינו (עיבוד: מנחם ויזנברג)

לואי סלדן (המאה ה-17)
מזמור עברי (עורך: ישראל אדלר)

הפסקה

סלמונה רוסי (בסב' 1570-1630)
קטעים מתוך "השירים אשר לשלמה"
(מנצח: יובל בן עוזר)

שמעון כהן (1937)
שירי עם של יהודי ספרד

תודה לד"ר אבנר בהט, לפרופסורים אדוין סרוסי, דוד קסוטו
ודון הרן, למשה שאול, לגורית אלרועי ולד"ר רבקה הבסי על
עזרתם הנדיבה והערותיהם המועילות

כתיבת התכנייה ותרגום הרומנסות: בני הנדל
עיצוב: חגית מימון

אריאל צוקרמן, יליד תל אביב (1973), נמנה היום עם המנצחים המבוקשים ביותר בקרב הדור הצעיר. צוקרמן זכה בהדרכתם של טובי המנצחים: יורְמָה פֶּנוֹלָה באקדמיה המלכותית למוסיקה של סטוקהולם וברונו ווייל בבית הספר הגבוה למוסיקה של מינכן. עם סיום לימודיו, במאי 2004, נתמנה למנהלה המוסיקלי של התזמורת הקאמרית הניאורגית רבת-המוניטין, היושבת מאז 1990 באינגולְשְטֶט שבגרמניה, ובמקביל, בעונת 2003/2004, היה עוזרו של מנצח תזמורת פסטיבל בודפשט, איוון פישר; מתוך שיתוף פעולה הדוק עם פישר רכש רפרטואר גדול וניצח על קונצרטים רבים שזכו לשבחי הביקורת.

כבר מראשית הקריירה מיצב עצמו אריאל צוקרמן כדמות אמנותית מבטיחה וכמנצח פורץ-דרך. בין התזמורות שעליהן ניצח בקונצרטים ובהקלטות: הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הממלכתית הבווארית, הסימפונית של בזל, הסימפונית של לוצרן, הסימפונית של בית השידור הדרום-קוראני בסיאול, התזמורות הפילהרמוניות של ברמן ושל פראג, הפילהרמונית הלאומית ההונגרית, תזמורת רדיו מינכן וקולגיום באך של מינכן, הסימפונית של רדיו וינה והקאמרית של ציריך.

בנובמבר 2007 זכה צוקרמן לשבחים רבים בנצחו לראשונה באולם ה"פילהרמוני" הברלינאי על הסימפונית הגרמנית ברלין. באותה שנה ערך סיור לאורכו ולרוחבו של חצי האי האיברי כמנצחה של התזמורת הסימפונית הבאסקית. שנה אחר כך ניצח בגרמניה על סיור משותף של הפילהרמונית הישראלית הצעירה ותזמורת הנוער של בית השידור הברלינאי RIAS, ובו נוגנו לכבוד יום הולדתה הששים של מדינת ישראל הסימפוניה הראשונה של מאהלר והסימפוניה הראשונה של פאול בן חיים.

ראשית חינוכו המוסיקלי של אריאל צוקרמן כחלילן. בארץ היה תלמידם של אורי שהם, יוסי ארנהיים ומשה אפשטיין. בבית הספר הגבוה למוסיקה של מינכן היה תלמידם של פאול מייסן ואנדרש אדוריין והודרך בידי אלן מריון ואורל ניקולֶה. בתקופת לימודיו זכה במקומות הראשונים בכמה וכמה תחרויות בינלאומיות יוקרתיות.

באחרונה ניצח צוקרמן על התזמורת הסימפונית של רדיו מערב גרמניה (WDR) בקלן, ה-Bamberger Symphoniker, הסימפונית הלאומית של דנמרק, הפילהרמונית של אסן, הסימפונייטה של הונג קונג, הפילהרמונית על שם ארתור

רובינשטיין בלודז', הקאמרטה של זלצבורג וה-Staatsorchester Rheinische-Philharmonie. לא מכבר חזר לנצח על הפילהרמונית של ברמן והפילהרמונית הלאומית ההונגרית ועמד בראש הפקתה של האופרה בופה "ויוה לה ממה" לדוניצטי במינכן. בעונה זו ינצח על הפילהרמונית הצ'כית, תזמורת פסטיבל בודפשט, הפילהרמונית של גראן קנריה, תזמורת הרדיו הפילהרמונית הגרמנית, הקאמרית של בזל, תזמורת Tonkünstler, תיאטרו ורדי בסלרנו והתזמורות הלאומיות של חמניץ ושל דרמשטט.

מריסה מרטינס החלה ללמוד מוסיקה בבואנוס איירס, עיר הולדתה, והמשיכה בבית הספר הגבוה למוסיקה בברצלונה. בליבת הרפרטואר האופראי שלה תפקידים באופרות של מונטוורדי (פרוספינה באורפאו, פורטונה, ונרה, פלדה, אוטביה בהכרתה של פופאה, מינרווה בשובו של אוליסס למולדתו), מוצרט (דוראבלה בכך עושות כולן, אניו בחסדו של טיטוס, צרלינה בזון ג'ובאני, אידמנטה באידומנאו, טמירי בהמלך הרועה) ורוסיני (טיסבה בלכלוכית, זאיידה בטורקי באיטליה, דורליציה בהעיתון, רוג'רו בטנקרדי). תפקידים אלה ואחרים גילמה בתיאטרון "ליסאו" בברצלונה, "לה סרסואלה" ו"תאטרו ריאל" במדריד, "תיאטר דה לה מונאי" בבריסל, פסטיבל רוסיני בפזרו שבאיטליה, פסטיבל מוצרט בלה קורוניה שבאיטליה, ב-Salzburger Festspiele ועוד.

בתחום המוסיקה הדתית נטלה חלק בהעלאת המיסה בסי מינור, המגניפיקט ושני הפסיונים של באך, גלוריה ונצחון יהודית של ויואלדי, סטאבט מאטר של פרגולזי, משיח להנדל, שבע המילים האחרונות, מיסה לעת מלחמה, מיסת סנטה צ'צ'יליה, מיסת נלסון ומיסת ניקולאי הקדוש של היידן, מיסת ההכתרה והרקוויאם של מוצרט, פנטסיה כורלית ומיסה בזו מינור מאת בטהובן, שיר תהילה ואורטוריית פאולוס מאת מנדלסון וחלום גרונטיוס מאת אלגר.

ברסיטלים מריסה מרטינס נוטה אל עבר הרפרטואר הצרפתי והאיברי ובמיוחד הקטלאני. בין היתר הגישה יצירות בכורה עולמיות משל היוצרים הקטלאניים חביאר מונסלוואג', פרדריק מומפואו, אנריק פלומר, דויד פדרוס, חוספ קאדנ'ני וז'ורדי רוסיניול. מלחינים אירופיים אחרים שמשיריהם שרה הם היידן, מוצרט, בראהמס ושומאן, דביסי, ראבל ופולנק, רודריגו ודה-פאיה.

בין הקלטותיה: מדריגלים של מלחמה ואהבה למונטוורדי בהרמוניה מונדי, הרקוויאם של חביאר בנגרל (זכה בפרס סי די קומפקט 2007) והאופרה של מונסלוואג' חתול במגפיים, עם תזמורת תיאטרון "ליסאו" של ברצלונה.

מריסה הופיעה לפני שנתיים עם הקאמרה הישראלית ירושלים בתיאטרון הבובות של דון פדרו.

מנהל מוסיקלי: יובל בן עוזר

מאז נוסד האנסמבל הקולי החדש בידי יובל בן עוזר בשנת 1993, כבש את מקומו כגוף הקולי המקהלתי הקאמרי המוביל בישראל. האנסמבל מורכב מזמרות וזמרים מקצועיים, מופיע במיטב האולמות והפסטיבלים בארץ וזוכה להצלחה הן בקרב הקהל והן בקרב המבקרים ואנשי המקצוע. רפרטואר המוסיקה הקאמרית הקולית של האנסמבל משתרע ממוסיקת ימי הביניים ועד למוסיקה בת זמננו ובכלל זה יצירות אוונגרדיות והקלטות פס-קול לסרטים.

מנצחו ומנהלו המוסיקלי של האנסמבל, **יובל בן עוזר**, הוא בוגר האקדמיה למוסיקה

בירושלים ובית הספר למוסיקה באוניברסיטת אינדיאנה, ארה"ב. כמנצח אורח ניצח על כל התזמורות החשובות בישראל ועל תזמורות באירופה ובדרום אמריקה. בן עוזר מרבה לשתף פעולה עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית. כמנצח המקהלה עבד בקונצרטי הפילהרמונית תחת שרביטיה של גדולי המנצחים בעולם: זובין מהטה, גיימס לויין, דניאל ברנבוים, אנטוניו פפאנו, דניאל אורן וג'וזפה סינופולי.

האנסמבל הקולי החדש מופיע עם התזמורות המובילות בישראל ובהן: התזמורת הפילהרמונית הישראלית, הקאמרטה הישראלית ירושלים, התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור, תזמורת נתניה

והקאמרית הקיבוצית. לצד ההופעות תחת שרביטו של בן עוזר, האנסמבל מופיע עם מנצחים נוספים מן השורה הראשונה בעולם, וביניהם פרידל ברניוס, ג'ון פול, אנדרו פארוט ואנתוני רולי.

האנסמבל משתתף באורח קבוע בסדרות קונצרטים בערים הגדולות בארץ ונטל חלק בביצועי בכורה בפסטיבל ישראל, ביניהם **רבי אמנון ממגצה** מאת רון וידברג ו**משורר בניו יורק** מאת דורי פרנס. כמו כן הוא משתתף בפסטיבלים בינלאומיים: בגרמניה, צרפת, לוקסמבורג, קוריאה, סרדיניה, צרפת, סלובניה ועוד, וזכה בפרסים ראשונים בתחרויות בינלאומיות למקהלות במלטה (1998), בספרד (2000) ובבלגיה (2001).

איילת כהן

קרן הדר

מור בירון

ערן צור

אבנר בירון

משקספיר עד גתה

אבנר בירון מנצח
קרן הדר סופרן
איילת כהן סופרן

- **מנדלסון** מוסיקה למחזהו של ויליאם שקספיר "חלום ליל קיץ"
- **ילנה סוקולובסקי** עולם השמש (בכורה עולמית)
- **בטהובן** מוסיקה למחזהו של וולפגנג פון גתה "אגמונט"

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 23.6.12 בשעה 21:00 (המשולבת הקטנה)
יום א', 24.6.12 בשעה 20:30
יום ו', 29.6.12 בשעה 13:00
מוצ"ש, 30.6.12 בשעה 21:00
ירושלים: אולם הנרי קראון יום ג', 26.6.12 בשעה 20:30
חיפה: אולם רפפורט יום ד', 27.6.12 בשעה 20:30
רחובות: אולם ויקס, מכון ויצמן למדע יום ב', 2.7.12 בשעה 20:30

מעשה בחייל

אבנר בירון מנצח
מור בירון בסון
ערן צור קריין

- **גלוק** דון ז'ואן
- **רוסיני** קונצ'רטו לבסון
- **באך** קונצ'רטו לבסון בדו מז'ור
- **סטראווינסקי** מעשה בחייל

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות, מוצ"ש, 9.6.12 בשעה 21:00
ירושלים: אולם הנרי קראון, יום ב', 11.6.12 בשעה 20:30
כרמיאל: היכל התרבות, יום ג', 12.6.12 בשעה 20:30

משנתגלו כשרונותיו הפנומנאליים של פליקס מנדלסון, נשמע אברהם אביו נאנח באוזני ידיו: "פעם הייתי בנו של אב מפורסם, עכשיו אני אביו של בן מפורסם!"

אברהם מנדלסון ורעייתו לאה היו צאצאיהם של יהודים שומרי מצוות ובני אוריי, אך גם גרמנים אמידים ואוהבי מוסיקה. בהיותם חלק מן החבורה האליטיסטית שהקימה את ה-Singakademie, האקדמיה הברלינאית למוסיקה, עלה בידם לשכור כמורה בעבור ילדיהם, פאני ופליקס, את מנהל האקדמיה קרל פרידריך צלטר.

כשנתיים לפני שהלחין מנדלסון את הסימפוניה שננגן הערב, החליט צלטר להציג את תלמידו בן ה-12 לפני יוהאן ולפנגג פון גתה. המשורר הלאומי התרשם כל כך מן הנער, שאמר לצלטר: "אולי ילדי פלא כבר אינם נדירים כשהיו, אבל יכולת האלתור והנגינה "פרימה ויסטה" של האישון הזה היא נס של ממש!" "כן", הקשה צלטר, "אבל הלא שמעת את מוצרט בן השבע בפרנקפורט?" "נכון", השיב גתה, "אבל היחס בין מה שמצליח תלמידך לעשות לבין מה שעשה מוצרט אז, הוא כיחס בין שיחו של מבוגר לבין פטפוטו של ילד". גם אם יכולת ההתפעלות של גתה התעצמה ב-58 השנים שחצצו בין שמיעת שני ילדי הפלא, עדותו מבטאת את פליאתו של כל מי שנודע לו כי את הסימפוניה הזאת הלחין נער בן 14.

מספר 12 היא האחרונה בתריסר הסימפוניות לכלי קשת שהלחין מנדלסון בשנים 1821-1823 לצרכים "ביתיים". בית מנדלסון, שבו התכנסו תדיר פילנתרופים לתכנן הקצאת משאבים, היה גם "סלון" תרבותי. אך טבעי היה כי פאני, פליקס, פאול ורַבְקָה מנדלסון ייטלו חלק בנגינה וביצירה.

אולי כמה מילים על זהותו הדתית של מנדלסון, הפותח הערב קונצרט של "מוסיקה יהודית". בשנת כתיבת הסימפוניה, 1823, עבר מנדלסון את טקס ה-Konfirmation הלותראני, המקביל לטקס בר המצווה היהודי. אברהם ולאה לא מלו את פליקס בלידתו - כנראה פיעמה בלבם כבר אז המחשבה כי ההתנצרות קרובה. ואכן, בשנת 1816 הוטבלו ארבעת הילדים, עוד בטרם התנצרו ההורים עצמם ונטלו עליהם רשמית את השם הלא יהודי ברתולדי. והנה, למרבה הפלא, פליקס, שהיה בדרך כלל נער ממושמע, התמרד שוב ושוב כנגד הפצרות אביו כי ישמיט את השם מנדלסון ויהיה למלחין פליקס ברתולדי. הצעיר התגאה במשה מנדלסון, סבו רב המוניטין, וטרח בפרסום כתביו. רק לעתים רחוקות דיבר על מוצאו היהודי, אך כשעשה זאת, לא היה זה מתוך בושה או אפולוגטיקה. במכתב לאחותו הצעירה רבקה כתב: "למה התכוונת כשכתבת שאינך עוינת יהודים? אני מקווה שזאת מין הלצה... ממש מתוק מצדך שאינך בזה למשפחתך!"

גם סביבתו של מנדלסון לא התעלמה ממוצאו. הגדיל לעשות וגנר, שאחרי מות מנדלסון כתב קונטרס ארסי, הקובע כי

יהודים, ולו המוכשרים ביותר, "כגון מנדלסון ומאייירבר", אינם מסוגלים לכתוב מוסיקה נשגבת באמת.

הסימפוניה לכלי קשת בסול מינור מראה קירבה מרשימה אל המוסיקה של באך. ייתכן כי הייתה זו הכוונתו של צלטר השמרן, מעריץ באך מושבע, שנטעה בלב פליקס את הנטייה להתרחק מן המחדשים ברליוז, וגנר, ליסט ומאייירבר ולדבוק במסורות הבארוק. גם אמו וודתו של מנדלסון היו מעריצות באך: שרה לוי לבית איציג, הדודה, הייתה פסנתרנית מחוננת, תלמידת ווילהלם פרידמן באך ומצנטית של קרל פיליפ עמנואל באך.

בפתח הסימפוניה, במהלך איטי במשקל Grave (חמור סבר), נגני כל כלי הקשת מושכים את קשתותיהם בהדגשה, בהשמיעם אקורדים אפלים וטרמולי יוצרי מתח ומכינים את הקשב למשהו בלתי ידוע. ואז ה"משהו" מגיח: היפתחות אל עבר פוגה, כמובטח בשם הפרק, פוגה בארוקית לעילא, בטמפו אלגרו. בפרק השני, אנדנטה, הוויולות מוסרות לכינורות מנגינה לירית, נוגה ורומנטית וזו מתפתחת תוך דיאלוג מתמיד ותמיכה הדדית, הרמונית, בין קבוצות כלי הקשת. בפרק השלישי, אלגרו, מרדף פוגתי חוזר ומתגבר בסופו לידי פוגה מואצת. לשומע המאוחר מהלכים מסוימים בפרק הזה נשמעים כמחכים להתגשם כמוסיקה תוכניתית באוברטורת "חלום ליל קיץ", שילחין מנדלסון לתזמורת מלאה שנתיים אחר כך, בהיותו בן 16.

סדרת קולות העם

שלוש זמרות בינלאומיות בחגיגה של מוסיקה אמנותית ששורשיה במוסיקה עממית או בטקסטים חברתיים

צילום: דניאל צציק

Anna

Keren

Gunthia

הזמרת **אנה מאיליאן** והמנצח **ארם גארבקיאן**, שניהם מארמניה, בקונצרט שמוקדש כולו למוסיקה שבין הרי הקווקז להרי אררט. בתכנית משולבים שירי עם ומוסיקה עממית ארמנית בעיבוד אמנותי וכן יצירה של המלחין יוסף ברדנשוילי. בשיתוף פסטיבל העוד הבינלאומי.

הזמרת **קן דנר** והמנצח **יניב דינור** בקונצרט שמוקדש למלחינים של אמצע המאה העשרים, ובעיקר לשירים שכתבו יחד ברטולד ברכט וקורט וייל, ולצדם שירים ויצירות שכתבו באותה תקופה הנס אייזלר ואיגור סטרווינסקי.

הזמרת **גינתיה קלארי**, שהייתה כרמן הבלתי נשכחת בהפקה של פיטר ברוק, עם המנצח **סטנלי ספרבר**, בקונצרט שמוקדש כולו למוסיקה אמריקנית של המאה העשרים. בתכנית יושמעו קטעים מ"פורגי ובס" מאת גרשווין וכן קטעים ושירים מאת לנרד ברנשטיין, אהרון קופלנד, סמואל בארבר ואהרון ג'יי קרניס.

29
2012
2013

השנה מצטרפים למנויי הקאמרטה הישראלית ירושלים
לרכישת מנויים: 1-700-55-2000
בין השעות 09:00-20:00 בימי חול ו-09:30-13:30 בימי שישי

Malaña Tripa de Madre

"מְקַלְלֵת זוֹ רַחֵם הָאֵם, שְׁיִלְדָה נִקְבוֹת בְּלִבְד!
 יְלִידָה לִי שֶׁבַע בְּנוֹת וְאָף לֹא זָכַר אֶחָד!"
 קִפְצָה הֲצַעִירָה בְּבָנוֹת, שְׁנוֹלְדָה בְּיוֹם-טוֹב, וְאִמְרָה:
 "אָבִינִי, אֵל נָא תִגְדַּפְנִי! מִפִּיךָ הֶסֶר מֵאֶרֶץ!
 אִם מְלַחְמוֹת יִטְרִידוּךָ, אֲנַצֵּחַ בְּן עַל נִקְלָה.
 תֵּן לִי מִלְבוּשׁ שֶׁל גָּבֵר, כְּלִי זֵין, סוּסָה מְהִירָה
 וּבִקְרָב אָרְגוֹן - טוֹב מִגָּבֵר - אֲנַחַל נִצְחוֹן וְתַהֲלָה!"

Mi Padre Era de Francia

אָבִי נוֹלַד בְּפָרִיסְיָה, בְּאָרְגוֹן - אָמִי,
 הֵם הִתְחַתְּנוּ וְכָכָה... נוֹלַדְתִּי אֲנִי.
 חָתַן הַשִּׁיגֵנִי לִי: בֶּן גְּבִיר, עֲשִׂיר גְּדוֹל!
 וְהוּא - כְּלוֹמֵר הִבְעֵל - אֵינִי מִפְּסִיק לְזָלֵל:
 לוֹעֵס בְּשֵׁר וְעוֹף, מִשְׁאִיר לִי קִמְצוּצִים,
 בּוֹלֵעַ דָּג וְחֻצִין, מוֹתִיר לִי רֵק קוֹצִים!
 הוּא מִתְעוֹרֵר בְּלִילָה, צוֹעֵק "אָנִי צָמָא!"
 אֵין מֵיִם? לֹא אֶכְפֹּת לוֹ! שְׁאֵל הַבָּאֵר אֲצֵא!

בְּדַרְךְ אֵל הָעֵין אֶפְף אוֹתִי חֵלוֹם:
 גְּבִרְבֵּר יְפֵה פְסָהֵר נִשֵּׁק אוֹתִי פְתָאוֹם.
 "בְּחֹר, אֵל תִּנְשֶׁקֵנִי, כִּבֵּד אֶת תְּמִתִּי!
 אִישִׁי, אִם יִגְדַע לוֹ, הוּא יִהְרַג אוֹתִי!"
 "אֵל תִּחְשְׁבֵי עַל מְוֹת, וְגַם לֹא עַל אִישֶׁךְ!
 אִישִׁי הִנֵּה בּוֹעֶרֶת, אָנִי הוּא אֶהוֹבְךָ!"

Photo: Allegra Benoun Hamsi collection

Cancionero Sefardí **, שהעתק ממנו שמור בספרייה הלאומית בירושלים. שירים שירים מתוך האוסף עיבד חמסי לקול ולפסנתר והוציאם לאור בעשרה כרכים בשם Coplas Sefardíes. בעבודה רבת הקף זו הושפע, בלי ספק, מן היצירות המושתתות על מוסיקה עממית של מלחינים צרפתים וספרדים, כגון ראבל, גרנודוס, אלבניס ודה פאיה, אם כי לטיפול בחומר הייחודי שבידו מצא חמסי נתיבות משלו. חמישה שירים מתוך Coplas Sefardíes אופ' 34 ואחד מתוך אופ' 45 נשמיע הערב, בעיבוד חדש לתזמורת, פרי עטו של מנחם ויזנברג.

אלברטו חמסי (Alberto Hamsi), מוסיקאי ומוסיקולוג יהודי מצאצאי מגורשי ספרד, נולד בעיירה קטנה בטורקיה למשפחה בעלת אזרחות איטלקית. בהיותו בן עשר עברה משפחת חמסי לאיזמיר, ושם קנה לו אלברטו השכלה כללית ויהודית. כישורו המוסיקלי נתגלה עוד בנעוריו, ובשנת 1913 יצא למילנו ללמוד בקונסרבטוריון על שם ורדי. במלחמת העולם הראשונה נפצע בעת שירותו בצבא האיטלקי ובתום המלחמה חזר לאיזמיר והחל בפעילותו המוסיקלית, שעיקרה - חקר המורשת המוסיקלית של היהודים יוצאי ספרד. בשנת 1923 עבר לרוזוס והמשיך את מחקרו בקרב הקהילה היהודית הקטנה שבאי. בשנת 1927 הזמינו הרב הראשי של אלכסנדריה שבמצרים לנהל את חיי המוסיקה של הקהילה היהודית בעיר - אז כשישים אלף נפש. במשך שלושים שנה היה מנהלן ומנצחן של המקהלה והתזמורת של בית הכנסת המרכזי בעיר, "היכל אליהו הנביא", ובה בעת לימד בקונסרבטוריון של אלכסנדריה. בשנת 1957, בעקבות "מבצע קדש", עזב את מצרים ועקר לפריס, שם היה למנהל המוסיקלי של בית הכנסת הספרדי המרכזי.

במשך כל שנות פעילותו במזרח הים התיכון עמל חמסי על איסוף השירים של היהודים יוצאי ספרד, מיונם, רישומם וביאורם. 230 מן השירים הללו קיבץ בכתב ידו באוסף ושמו

*יש המתעתקים חמזי או המסי.

** הפרופ' אדוין סרוסי הוציא לאור בדפוס בשנת 1995, בצירוף מבואות, אפרטים ואינדקסים בהוצאת המרכז לחקר המוסיקה היהודית, האוניברסיטה העברית בירושלים.

El Buen Viar

החטטה הטובה, החטטה הטובה,
איך זורעים את החטטה הטובה?
שמים רגל בים ומסתובבים סביבה.

החטטה הטובה, החטטה הטובה,
איך משקים את החטטה הטובה?
שמים רגל בים ומסתובבים סביבה.

החטטה הטובה, החטטה הטובה,
איך מגדלים את החטטה הטובה?
שמים רגל בים ומסתובבים סביבה.

וכך השיר נמשך ונמשך:

החטטה הטובה, החטטה הטובה,
איך... קוצרים ואוספים את החטטה הטובה?
איך מעלמים... טוחנים... מנפים את החטטה הטובה?
איך לשים... מרדדים... אופים את החטטה הטובה?
שמים רגל בים ומסתובבים סביבה.

Morenica a mi me Lllaman

קוראים לי שחרחרת,
אך הנה לי עור צחור,
שמשו העז של הקיץ
הפה את עורי לשחור.

הבית החוזר:

שחרחרת, את רכה,
יפה והדורה,
בתחן הנף, זכה!

הספנים קראו לי:
"שחרחרת, מה רב יפיק!"
אם הם שוב יקראו לי -
עמם ודאי אלה.

הבית החוזר

שחרחרת יקרה,
סימת להתלבט?
האניה שלי
עומדת כבר לצאת!

הבית החוזר

Bueno Asi Biva la Coshuegra

שתהיה לי בריאה המוחתנת!
מה כבר נתנה לבתה?
קדחת נתנה לבתה!!!

שתהיה לי בריאה המוחתנת!
"הא לך, פלתי, קצת פנינים,
שלי לא תהיי לצנינים!"

שתהיה לי בריאה המוחתנת!
"פלתי, הא לך צמיד-זהב קטן,
כדי שתשמחי את בני, החתן!"

Tres Hermanicas

שלוש אחיות היו, שנים ועוד אחת -
הבכירות התחתנו, הצעירה נותרה בודד.
האב, מבוששה ומבוכה, לרודוס האי לקחה.
עצרו בחצי הדרך ושם הקים לה טירה.
צפה אותה פסיפסים ואבן-שש יקרה
אבל בלי חלון ודלת, שלא יבוא בה איש.
שמע את זאת אהובה, קפץ אל הים הוא חיש.
פשט את שתי זרועותיו, שחה וחתר וחתר
וכך, ממש כספינה, חדר אל המבצר.

לגירושים על רקע רדיפות דת מחצי האי האיברי בסוף המאה ה-15 קדמו גירושים אחרים באירופה. אחת הדוגמאות: המחוזות הפראנקיים פרובאנס ולנגדוק, שמהם גורשו משפחות יהודיות רבות לאורך המאה ה-14. הנעקרים מצאו בסופו של דבר מקלט בארבע ערים דרום-צרפתיות שבחבל Venaissin, ביניהן אביניון וקרפנטרה (Carpentras). יהודי "ארבע הקהילות", כפי שהם עצמם כינו את מקום מושבם, דיברו דיאלקט יהודי-פרובנסאלי, שבו אף השתמשו בשירתם הליטורגית לצד העברית. הליטורגיה היהודית-פרובנסאלית אבדה ברובה, והנה, באמצע המאה ה-20 גילה המוסיקולוג הישראלי ישראל אדלר פרטיטורה מרתקת: דיברטיסמן לברית מילה מאת לואי סלדן. באוגוסט 1978 בוצעה היצירה לראשונה בכינוס עולמי למוסיקה יהודית בירושלים, ובחוברת תקליט הקונצרט כתב הפרופסור אדלר, מגלה היצירה והעורך שלה: ה"קנטיקום הבראיקום" של סלדן הוא בלי ספק אחת היצירות המצודדות ביותר של פרטואר המוסיקה האמנותית העברית של המאות ה-17 וה-18. שחזור היצירה מבוסס על כתב היד של הפרטיטורה, השמור בספרייה הלאומית בפריס, ועל 'סדר הקונטרס', קובץ תפילות ופיוטים של 'ארבע הקהילות' שבדרום צרפת, שנדפס באביניון בשנים 1764/65.

בהמשך, אדלר מפרט את תולדות היצירה: "בסוף המאה ה-17 פנה אחד מנכבדי 'ארבע הקהילות', שציפה להולדת בן, למלחין מקומי, לואי סלדן שמו, שילחין באופן מרשים פיוטים לברית המילה. יצירתו של סלדן, הכתובה

במסורת ה"דיברטיסמן", כנראה נשאה חן בעיני בני הקהילה ואולי אף זכתה לביצועים חוזרים. מקורותינו מעידים על כך שהחלק האחרון של היצירה ("ילד היולד") איבד ברבות הימים את עיבודו הפוליפוני ואת ליווי הכלי ונשתרש במסורת הקהילה כמנגינה חד-קולית, 'מסורתית'. בצורה זו הושרה בפי בני הקהילה, לפחות עד שלהי המאה ה-18."

לא הרבה ידוע על לואי סלדן, אלא שהיה מלחין שחי בסוף המאה ה-17 בדרום צרפת. משפחת סלדן, המייצרת יין בעיירה הדרום צרפתית סן מרסל ד'ארדש עד עצם היום הזה, יודעת לספר כי המשפחה רכשה את הכרם שבבעלותה בשנת 1422 וכי מסורת גידול הגפנים, ייצור היין והמסחר בשמן זית עובר מאב לבן זה 21 דורות. המשפחה מציינת כי נחלתם מצויה בנתיבי הצלבנים בדרכם אל ארץ הקודש, וכי שורש השם סלדן הוא שמו של הכובש המוסלמי צלאח-א-דין, שבשנת 1187 כבש מחדש את ירושלים מידי הצלבנים. האם פירוש הדבר שאבותיו של המלחין הנוצרי שעיטר במוסיקה יפהייה את טקס הברית של הגבירים היהודים היו דווקא מוסלמים? ייתכן.

חלק ראשון

א: מבוא כלי, דואו ומקהלה:
אֶשִׁיר לְאֱלֹהֵי / צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי / בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה /
בְּשִׂמְחָה וְגִילָה / תוֹדָה קְהֵל וְעֵדָה.
ב: אריה לבאס, דואו ומקהלה:
נִשְׂמְחָה יַחַד / אֱלוֹהֵינוּ אֶחָד /
אֵל חַי עוֹלָמִים / לְשִׂמְחָה יָמִים /
נִתַּת אֱלֵינוּ / בְּרִית בְּבִשְׂרָנוּ / חֶק לְעוֹלָמִים.

חלק שני

א: מקהלה:
שֶׁלַח תִּשְׁבְּי / מֵהַר וְהִבֵּיא /
בְּזָכוֹת בְּרִיתֶךָ / לְעַם עַמּוּסֵיךָ.
יְרוּץ כְּצִבְי / כְּנְאוּם נְבִיא /
פְּדָה מִרְעִיתֶיךָ / מִשִּׁינֵי לְבִיא.
ב: בורה וריגודון
ג: מקהלה:
שֶׁלַח תִּשְׁבְּי / מֵהַר וְהִבֵּיא /
בְּזָכוֹת בְּרִיתֶךָ / לְעַם עַמּוּסֵיךָ /
יְרוּץ כְּצִבְי / כְּנְאוּם נְבִיא /
פְּדָה מִרְעִיתֶיךָ / מִשִּׁינֵי לְבִיא.

חלק שלישי

א: מבוא ואריה לטנור:
יְלֵד הַיֵּלֵד, יְהִיָּה בְּסִימָן טוֹב.
יְגַדֵּל וְיַחֲיֶה (וְיִהְיֶה) כְּמוֹ גֶן רְטוֹב.
יַעֲלֶה וְיִצְלִית, יִנְצַל מִקְטוֹב, אָמֵן.
ב: טריו ומקהלה:
יַעֲלֶה וְיִצְלִית, יִנְצַל מִקְטוֹב, אָמֵן.
ג: גבוט ומקהלה:
יַעֲלֶה וְיִצְלִית, יִנְצַל מִקְטוֹב, אָמֵן.
כֵּן יַעֲשֶׂה אֲדוֹנָי.

קונצרט
לכל
המשפחה

בסטיאן ובסטיאנה

אופרה מאת מוצרט

קונצרט בסדרת מוסיקה מדור לדור

אורי לשמן מנצח

יעלה אביטל ורויטל רביב סופרן

נתנאל זלבסקי בריטון

יוליה פבזנר במאית

במרכזה של אופרה לילדים,
שנכתבה על ידי ילד בן 13, סיפור אהבה
מסובך בין ילדים, עם סוף טוב.

ירושלים / אולם ימקא

יום ד', 30.5.12 בשעה 17:30

קיבוץ כברי / אולם המופעים

יום ה', 31.5.12 בשעה 17:30

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ב', 4.6.12 בשעה 17:30

אשקלון / מרכז הכנסים הבינלאומי

יום א', 10.6.12 בשעה 17:30

כרטיסים בקופת התזמורת:

1-700-55-2000

ברנסנס האיטלקי פרחו לא רק הפילוסופיה, המדע והאמנויות, אלא גם ניצני סובלנות החלו להנץ. עם דעיכת כוח הכנסייה הורשו יהודים, שהיו מודרים עד אז מחיי התרבות הכללית, להתערות בחברה הלא-יהודית ולשמש אף באלטה התרבותית, בחצרות דוכסים ורוזנים. במנטובה, למשל, פעלו יהודים לאורך המאה ה-16 ובתחילת המאה ה-17 בשירות שליטי העיר, בני שושלת גונזגה. שחקנים, ציירים, רקדנים, כוריאוגרפים, נגנים ומלחינים יהודים החלו לפעול לצד עמיתיהם הנוצרים.

הבולט שבמוסיקאי מנטובה היה סלמונה רוסי. לא לחלוטין מחוור לנו מתי נולד ומתי מת. כל שידוע הוא כי פעל בשירות הדוכס וינצ'נצו גונזגה הראשון בין 1587 לבין 1612, שנים הנחשבות סף המעבר בין הרנסנס לבארוק במוסיקה. בקובצי יצירותיו מרבה להופיע ליד שמו, סלמונה רוסי (או: סלמונה דה רוסי), גם התואר אֶבְּרָאו (היהודי) ובעברית חתם "שלמה מהאדומים". אחותו, שנשאה את שם הבמה הגרנדיוזי והנבואי במקצת "מְדָמָה אָאורופָה", הייתה זמרת סופרן מפורסמת באותה דוכסות והמוסיקאים שליוו אותה היו אחייניה.

בחצר מנטובה התמקצע סלמונה כזמר, כנר ומלחין ובשלב מסוים הטיל עליו הדוכס גונזגה אחריות על תזמורת החצר, שהוזמנה לעתים אף להופיע לפני שליטים בחצרות סמוכות. חסות הדוכס אפשרה לרוסי להוציא לידי ביטוי את יכולותיו כמלחין של מוסיקה קונצרטית, ובתחום הזה פעל לצד ענקי אותה תקופה, גסטולדי ויאדנה ומונטוורדי. רוסי הלחין מדריגלים, דואטים, קַנְצוֹנֵטוֹת (שירים קלילים, ספוגי אהבה וחשק), סונטות (ובהן הטרי־סונטות הראשונות המתועדות), סימפוניות, מחולות ובאלט אחד. תמורת שירותיו זכה רוסי לפטור מן הטלאי הצהוב, שכל יהודי היה מחויב בענידתו.

לצד עיסוקיו הרבים בחצר, היה רוסי פעיל גם בהלחנת מוסיקה יהודית. רוחות הפתיחות לא נעצרו ליד שערי בתי הכנסת והיו מנהיגי קהל שהחלו במאבק לא קל למיתון ההתנגדות המסורתית לנגינה בבית הכנסת, לאימוץ מוסיקה נוכרית ולהרמוניזציה. ההתפתחות הזאת התאימה לרוסי. בתמיכתו של אחד מגדולי רבני התקופה, רבי יהודה אריה ממזְנָה, שמח לחדש בליטורגיקה הביתית, כפי שחידש בחצר.

אם הצורה המוסיקלית הרווחת בכנסיות הנוצרים היו מזמורי תהלים וקטעי תפילה בדמות מוטטים לטיניים, הרי שרוסי בחר להלחין בעבור בית הכנסת מזמורי תפילה

ופרקי תהלים במקורם העברי. שלושים ושלושה קטעים כאלה הלחין, לשלושה עד שמונה קולות, והם הופיעו בשנת 1623 באסופת חוברות תווים* ושמה "השירים אשר לשלמה". האסופה אף זכתה לכתב הסכמתו של היוזם והתומך, רבי יהודה אריה ממזדנה, ואקדמה פרי עטו סגרה על רוסי כנגד מתנגדיו. רוסי ייעד את היצירות לביצוע בנסיכות חגיגות ולא במקום התפילה הרגילה. השירים בוצעו במנטובה ואולי גם בוונציה ובפרארה, אך לאחר מותו נשכחו למשך זמן רב. רק במאה ה-19 חזרו אל הרפרטואר המבוצע של המוסיקה היהודית.

בקונצרט הערב נשמע ארבעה קטעים מתוך "השירים אשר לשלמה", וראשון בהם מזמור המושר לפני הוצאת ספר התורה, למילים מאת הפייטן מתתיהו בן יצחק מבלוניה, והוא מופיע רק במחזור המשמש את היהודים האיטליאניים**.

*טקסט עברי ליווה את התווים וכל חוברת נועדה לאחד מקולות במקהלה, כנהוג אז. הפרטיטורה הראשונה ובה כל הקולות יחד ראתה אור כ-250 שנה אחר כך.
**תושבי איטליה זה דורות רבים, בניגוד ל"ספרדים" ול"אשכנזים".

אפתח נא שפתי:

אפתח נא שפתי ואענה ברוך.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
מהולל אקרא אל, עת ישענו יואל,
ובא לציון גואל, נקרא אז בגרון.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
תפתח ארץ ישע, לתפלת דך תשע,
וישראל נושע, ולשון אלם תרון.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
תשיב שבותנו, אל חי גואלנו,
ונשלם נדרינו, וכפר אהרון.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
יפוצו אל אויביה, ירונו תאביה,
יום תריב את ריביה, ישובו לבצרון.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
הן נעבור גאולים, ולנו אל אלים,
מעוז וחיילים, יגבר ויתרון.
לאל חי אשר בנסוע הארון.
חזקי נא אל תהי, ונס יגון והי,
נשיר כנם: "ויהי בנסוע הארון".
לאל חי אשר בנסוע הארון.

אלוהים השיבנו (מתהלים פ')

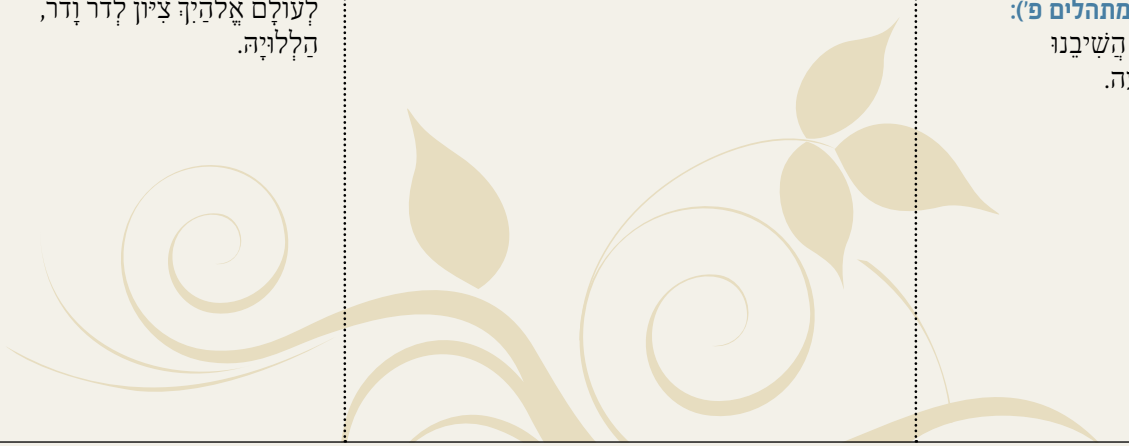
אלהים (צבאות) השיבנו
והאר פניך וננשעה.

קדיש:

תגדל ויתקדש שמייה רבא.
בעלמא די ברא כרעותה וימליה מלכותה,
בחיכון וביומיו ובחיי דכל בית ישראל
בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.
?הא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.
?תברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא
ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריה הוא.
לעלא ולעלא מן כל ברכתא ושירתא,
תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן.
תתקבל צלותהון ובעויתהון דכל בית ישראל
קדם אבוהון די בשמיא ואמרו אמן.
?הא שלמא רבא מן שמיא
וחיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.
עשה שלום בפרומיו, הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל ואמרו אמן.

הללויה (תהלים קמ"ו)

הללויה! הללי נפשי את יהוה!
אהללה יהוה בחיי, אומרה לאלהי בעודי!
אל תבטחו בנדיבים,
בכך אדם שאין לו תשועה:
תצא רוחו, ישב לאדמתו.
ביום ההוא אבדו עשתנתיו.
אשרי שאל יעקב בעזרו,
שברו על יהוה אלהיו:
עשה שמים וארץ
את הים ואת כל אשר בם;
השמר אמת לעולם.
עשה משפט לעשוקים,
נתן לחם לרעבים,
יהוה מתיר אסורים.
יהוה פקח עורים,
יהוה זקף כפופים,
יהוה אהב צדיקים.
יהוה שמר את גרים,
יתום ואלמנה יעודד
ודרך רשעים יענת.
ימלך יהוה,
לעולם אלהיך ציון לדור ודור,
הללויה.

המלחין על יצירתו

הרומנסות ושירי העם הם השירה הלירית של יהודי ספרד. השירה המופלאה הזו צמחה ועלתה בחצי-האי האיברי והפכה לאוצר בלום של ביטוי מוסיקלי-רגשי, המשקף מאורעות היסטוריים חשובים.

לאחר גירוש ספרד שימרו הגולים את תרבותם: שירת הקודש הושרה בעברית ושירי החול - הרומנסות ושירי העם - הושרו בלאדינו.

את יצירתי "שבעה שירי-עם של יהודי ספרד" כתבתי בשנת 1985 כמחווה לזכרו של האספן וחוקר הזמר הספרדי, יצחק לוי.

עם הזמנת היצירה לשם ביצועה על ידי תזמורת הקאמרטה הישראלית ירושלים, תזמרתי אותה וערכתי אותה מחדש, ועתה היא כוללת מגוון שירים מתפוצות ישראל: יוון, טורקיה ויוגוסלוויה.

שמעון כהן, מלחין, פסנתרן ומנצח, נולד בראשון לציון בשנת 1937, בין למשפחה ממיסדי הישוב. כהן, בוגר האקדמיה הישראלית למוסיקה על שם רובין בתל אביב, למד הלחנה אצל אלכסנדר אוריה בוסקוביץ' ופאול בן-חיים ופסנתר אצל אמה גורוכוב.

בין יצירותיו: חיבורים סימפוניים, קונצ'רטי לכלי סולו, מוסיקה קאמרית, מוסיקה לתיאטרון (כגון להצגות "אות בארץ הפלאות", "במזל דגים", "הנסיך הקטן"). מוסיקה לסרטים ("שני קוני למל", "פרקי אליק" וסרטים דוקומנטריים), פרקי מקהלה ושירים.

שמעון כהן החל את דרכו כמלחין, מעבד ומנצח ב"קול ישראל". שיריו ועיבודיו הם מנכסי צאן הברזל של הזמר הישראלי. יצירותיו מנוגנות ומושמעות בארצות הברית, באירופה וכמובן בארץ. הן זכו לביצועים - בניצוחו ובניצוח מנצחים נודעים - של מיטב התזמורות ובהן הפילהרמונית הישראלית, הסימפונית ירושלים רשות השידור, תזמורת פילדלפיה, תזמורת הטיילת של בוסטון, תזמורת לוס אנג'לס, התזמורת הפילהרמונית של מונטווידאו, הסימפונית של לונדון, תזמורת סנטה ברברה, הסימפונית של גואטמלה ועוד.

שמעון כהן הוא חתן פרס "עילם" ו"אשכולות" על מפעל חיים לשנת 1998, פרס אנגל של עיריית תל אביב לשנת 2001 ופרס "פסטי-לאדינו" על מפעל חיים בתחום שירת הלאדינו לשנת 2005.

Hija mia mi Querida

בתי היקרה, אמן, אמן, אמן,
ליום אל תקרבי כל כך,
כי היום סוער מאד
לתהום יסחף אותך!
יסחף-נא ויסחב, אמן, אמן, אמן,
אלי תהומות שבעה
יבלעני דג שחור
ימלטני מן האהבה!

Mama Yo no Quero

הוי, אמא, יש לי בעל שמן – אנ' לא רוצה!
שוכב לו במטה, נראה כמו קציצה!
הוי, אמא, יש לי בעל רזה – אנ' לא רוצה!
שוכב לו במטה נראה מקל כביסה!
אבוי, איך התפתיתי? איך לך נשאתי
בצרות נמלאתי ביום חתונתי.

Estas Casas

בתים נאים, גנות נאות,
נועדו לרקודי כלות,
לחפה לכו, גבירות,
את לזאת, ואת לזאת!
לה לרה לה לה....
בחוץ רוקדות נשים יפות,
בפנים רוקדות בנות נאות,
בכל חפה ישנה כלה,
זאת יפה, וזאת נאה,
לה לרה לה לה....

Morena me Lllaman

שחרחרת יקראוני,
צחה נולדתי,
אבל מרוב טיולים,
נשזף מאד עורי.
אמרי לי, יפתי,
תצאי לבוא עמי?
פרושים המפרשים!
לא, לא אבוא אני!
"שחרחרת", כך קורא לי
בכורו של המלך.
אם יקראני שוב,
ודאי אתו אלה.

Aunque me Dex mi Mama

גם אם אלה עצותיך, אמא,
את אני יחרישו,
אתיפה מול הראי,
אף כי בעלי קשיש הוא!
בי חגורה של עור תכה.
"הפסק, זקן אחד!"
"הפסק כבר לשתות יין,
לבל ראשך יאבד!"
גם אם תתני לי, אמא,
מצנפת ושרו'ל,
ינועו ויזועו,
יךדו, יעלו אל-על.
בי חגורה של עור תכה.
"הפסק, זקן אחד!"
"הפסק כבר לשתות יין,
לבל ראשך יאבד!"

Una Muchacha en Selanica

נערה בסלוניקי
רצו להענישה, בשל
כמה פרקיטוס*
שלא היטיבה לבשל.
אז קמה לה הגברת
והלכה אל הדין
וממנו דרשה במפגיע
כי להיות מסלמית לה יתן.
הנשמע? יהודיה זה דורות,
טורקיה מבקשת להיות?!
בשל מה? אף ורק בשל
שלא ידעה פרקס* לבשל?

*פרקיטוס או פרקס = עלי גפן ממולאים

Yo M'enamori d'un Aire

התאהבתי במראה, במראה אשה יפה!
אשה יפה מאד צדה את לבי.
אלא מה? היה אז לילה ורמני הסהר החור
אילו אור היום היה אז, לא הייתי מסתנר!
אם ארצה שוב לחזור, לא בליקה -
לא יותר!

After the Expulsion from Spain

Ariel Zuckermann conductor
Marisa Martins (Spain) mezzo-soprano

Nava Sahar soprano
Zvi Netanel countertenor

Moshe Hess tenor
Kedem Berger baritone
Peter Simpson baritone

The New Israeli Vocal Ensemble
Music director: Yuval Ben Ozer

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809–1847)
String Symphony No. 12 in G minor

Alberto Hemsí (1896–1975)
Coplas Sefardíes
(Orchestration: Menachem Wiesenberg)

Louis Saladin (17th Century)
Canticum Hebraicum (ed. Israel Adler)

Intermission

Salamone Rossi Ebreo (c. 1570–c. 1630)
Solomon's Songs
Conductor: Yuval Ben Ozer

Shimon Cohen (1937)
Sephardic Folk Songs

2011/2012

Karmiel / Performing Arts Center

Thursday, May 3 2012 at 20:30

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art

Friday, May 4 2012 at 13:00
Saturday, May 5 2012 at 21:00
Sunday, May 6 2012 at 20:30

Tiberias / Performing Arts Center

Monday, May 7 2012 at 20:30

Jerusalem / YMCA Hall

Tuesday, May 8 2012 at 20:30

Program notes and translation of Ladino songs: Benny Hendel
Design: Hagit Maimon

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Composer in Residence: **Josef Bardanashvili**

The musicians

*principal player **permanent guest musician

1st Violin

Arnold Kobiliansky*
Michael Boyaner
Pavel Galaganov
Sophia Kirsanova**
Carmela Leiman
Etien Meneri
Roman Yusupov

2nd Violin

Natalie Sher*
Denice Djerassi
Michael Kontsevich
Zina Levin
Keren Lipker
Eduard Reznik

Viola

Michael Plaskov*
Doron Alperin
Andrei Shapelnikov
Boris Rimmer
Michael Yavker

Cello

Yafim Aizenstadt*
Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov

Bass
Dmitri Rozenzweig*
Genadi Litvin

Flute

Esti Rofé*

Oboe
Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

Trumpet

Marat Gurevich

Guest musicians: Avner Geiger, flute; Ilan Schul, Semion Ositiansky, clarinet; Michael Slatkin, Ruth Varon, horn; Dima Levitas, trumpet; Karen Phenpimon, timpani

Board of Directors and Members of Association

*Member of the board

Prof. Ruth Arnon*, Chairman
Jacob Aizner*
Dr. Hanan Alon
Shimshon Arad

Prof. Avi Ben Basat
Robert Drake
Izaak Elron*
Eli Eyal

Prof. Menachem Fisch*
Benny Gal–Ed*
Hedva Foguel*
Prof. Benny Geiger*

Yair Green*
Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon
David Kindler*

Nissim Levy
Baruch Shalev*
Moshe Vidman*
Sara Zelkind

Administration

General Manager: Ben–Zion Shira
Administrative Manager: Michael Kontsevich
Producer: Lior Dodi

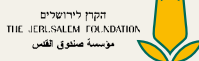
Marketing Manager: Tamar Umansky
Sales: Dagan Feder
Secretary: Merav Farhi

Stage Manager: Valery Aksyonov
Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem | The Jerusalem Foundation
The Marc Rich Foundation | Teva Pharmaceutical Industries Ltd. | and by the generous support of various donors.

THE 28th SEASON | 2011/2012

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

**AFTER THE EXPULSION
FROM SPAIN**